

**OMZENDBRIEF COL 02/2019 – OMZENDBRIEF VAN HET COLLEGE VAN
PROCUREURS-GENERAAL – OPSPORINGS- EN VERVOLGINGSBELEID INZAKE
KRAKEN (WET VAN 18 OKTOBER 2017 BETREFFENDE HET ONRECHTMATIG
BINNENDRINGEN IN, BEZETTEN VAN OF VERBLIJVEN IN ANDERMANS GOED)**

INHOUDSTAFEL

1.	INLEIDING	2
2.	BEWOONDE PANDEN	2
2.1.	NIEUWE STRAFBAARSTELLING	2
2.2.	POGING	2
2.3.	BESCHERMDE GOEDEREN	3
2.4.	BESCHERMDE PERSONEN	4
2.5.	TOEPASSINGSVELD	4
2.6.	INSTELLEN VAN DE STRAFVORDERING	5
2.7.	RICHTLIJNEN EN REGISTRATIE	6
3.	ONBEWOONDE PANDEN	7
3.1.	NIEUWE STRAFBAARSTELLING	7
3.2.	POGING	8
3.3.	KWALIFICATIES	8
3.3.1.	<i>Artikel 442/1, § 1 – Kraken van een onbewoond pand</i>	<i>8</i>
3.3.2.	<i>Artikel 442/1, § 2 – Niet-naleving van een bevel tot ontruiming</i>	<i>8</i>
3.3.3.	<i>Artikel 442/1, § 2 – Niet-naleving van een vonnis tot uithuiszetting</i>	<i>8</i>
3.4.	BESCHERMDE PANDEN – TOEPASSINGSVELD	8
3.5.	BEWOONDE OF ONBEWOONDE GOEDEREN: ONDERSCHIEDINGSCRITERIA	9
3.6.	INSTELLEN VAN DE STRAFVORDERING: KLACHTMISDRIJF	10
3.7.	RICHTLIJNEN EN REGISTRATIE	10
4.	UITHUISZETTING EN ONTRUIMING	11
4.1.	HET VONNIS TOT UITHUISZETTING	11
4.1.1.	<i>Procedure</i>	<i>11</i>
4.1.2.	<i>Sanctie</i>	<i>12</i>
4.2.	HET BEVEL TOT ONTRUIMING	12
4.2.1.	<i>Richtlijnen</i>	<i>13</i>
4.2.2.	<i>Vormen van en inhoud van het bevel (Bijlage 5)</i>	<i>13</i>
4.2.3.	<i>Kennisgeving</i>	<i>14</i>
4.2.4.	<i>Beroep</i>	<i>15</i>
4.2.5.	<i>Richtlijnen en tenuitvoerlegging van het bevel</i>	<i>15</i>
4.2.6.	<i>Sancties</i>	<i>16</i>
4.3.	REGISTRATIERICHTLIJNEN	16
5.	INWERKINGTREDING	17

1. INLEIDING

Door de wet van 18 oktober 2017 betreffende het onrechtmatig binnendringen in, bezetten van of verblijven in andermans goed ¹ wordt het fenomeen 'kraken' (zowel van een bewoond als onbewoond pand) strafbaar gesteld zonder dat het fenomeen 'Kraken' wordt gedefinieerd.

De wetgever heeft artikel 439 van het Strafwetboek (bewoonde panden) gewijzigd en een artikel 442/1 ingevoegd in hetzelfde wetboek (onbewoonde panden).

Door de gewijzigde artikelen 594 en 627 van het Gerechtelijk Wetboek wordt daarenboven een nieuwe burgerrechtelijke procedure ingevoerd die de klager in de mogelijkheid stelt om de vrederechter te verzoeken om een vordering tot uithuiszetting uit de bezette plaatsen zonder recht of titel.

Tot slot stellen de autonome bepalingen van de wet van 18 oktober 2017 de procureur des Konings in de mogelijkheid om onder bepaalde voorwaarden een bevel tot ontruiming af te leveren.

De onrechtmatige bezetter die binnen de vastgestelde termijn geen gevolg geeft aan het bevel tot ontruiming van de procureur des Konings of het vonnis tot uithuiszetting van de vrederechter, kan worden veroordeeld tot de in het nieuwe artikel 442/1, §2 van het Strafwetboek bepaalde straffen.

Huidige omzendbrief is bedoeld om enerzijds het nieuwe wettelijke kader en de doelstellingen van de wetgever te schetsen en anderzijds om het terzake te volgen strafrechtelijk beleid toe te lichten.

Om de wil van de wetgever zo correct mogelijk weer te geven, werd ervoor gekozen om fragmenten van de parlementaire werkzaamheden en de nieuwe wetteksten in extenso in de omzendbrief te incorporeren.

2. BEWOONDE PANDEN

2.1. NIEUWE STRAFBAARSTELLING

Het nieuwe artikel 439 van het Strafwetboek luidt als volgt:

“Met gevangenisstraf van vijftien dagen tot twee jaar en met geldboete van zesentwintig euro tot driehonderd euro wordt gestraft hij die, zonder een bevel van de overheid en buiten de gevallen waarin de wet toelaat in de woning van bijzondere personen tegen hun wil binnen te treden, in een door een ander bewoond huis, appartement, kamer of verblijf, of in de aanhorigheden ervan:

- hetzij binnendringt met behulp van bedreiging of geweld tegen personen, of door middel van braak, inklimming of valse sleutels² (klassieke woonstschennis) ;
- hetzij dit goed bezet, hetzij erin verblijft zonder toestemming van de bewoners ('kraken' van een bewoond pand).”

2.2. POGING

Omdat er geen bijzondere wettelijke bepaling werd vastgelegd, is de poging tot het plegen van het in art. 439 omschreven misdrijf niet strafbaar.³

¹ B.S., 6 november 2017.

² In dit opzicht is art. 439 van het Strafwetboek onveranderd gebleven voor de woonstschennis in een bewoond pand met behulp van geweld, braak, inklimming of valse sleutels.

³ Strafwetboek, art. 53

Krachtens artikel 441 van het Strafwetboek is de poging evenwel strafbaar wanneer het strafbare feit gepleegd wordt in de in artikel 440 van hetzelfde wetboek omschreven omstandigheden, met name hetzij op een vals bevel van het openbaar gezag, hetzij in de kledij, hetzij onder de naam van een van haar agenten, hetzij met vereniging van de volgende drie omstandigheden:

- Dat het feit wordt gepleegd bij nacht;
- Dat het wordt gepleegd door twee of meer personen;
- Dat de schuldigen of een van hen wapens bij zich hebben.

In dit geval wordt de poging bestraft met een gevangenisstraf van één maand tot één jaar en een geldboete van 50 tot 300 euro.

2.3. BESCHERMDE GOEDEREN

2.4.1. De wet biedt bescherming tegen de illegale bezetting van bewoonde goederen (een door een ander bewoond huis, appartement, kamer of verblijf, of de aanhorigheden ervan). Er moet evenwel worden gepreciseerd dat de nieuwe strafbaarstelling in werkelijkheid betrekking heeft op tijdelijk onbezette, zij het bewoonde goederen.

Het begrip “bewoonde ruimte” veronderstelt een reëel en gewoonlijk gebruik, ongeacht of het permanent dan wel tijdelijk of onregelmatig is.⁴

Voor de nieuwe strafbaarstelling komt het erop neer dat een goed bezet of erin verbleven wordt zonder de toestemming van de bewoners.

2.4.2. Er is geen bijzonder opzet vereist.⁵ Wanneer de overtreder de mening toegedaan was dat de persoon die hem de toestemming gaf om de woning binnen te betreden, of te bezetten de eigenaar, de huurder of hun aangestelde was, dan is er evenwel geen sprake van een misdrijf aangezien het kwaadwillig opzet ontbrak.⁶

2.4.3. Omdat het verblijf of de bezetting absoluut een bepaalde duur vereist, gaat het om een voortdurend misdrijf.

2.4.4. Het louter betreden van een bewoond goed overdag en zonder de toestemming van de bewoners is niet strafbaar, behalve wanneer het binnendringen van de ruimten gepaard gaat met braak, valse sleutel, bedreigingen of geweld, met andere woorden onder de constitutieve bestanddelen van de traditionele woonstschennis.

2.4.5. Artikel 442 van het Strafwetboek bestraft de persoon, die zonder toestemming van de eigenaar of van de huurder in “de bij artikel 439 aangewezen plaatsen” (bewoonde goederen) binnendringt, zonder er dan ook te verblijven, en daar bij nacht wordt aangetroffen, met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot twee jaar en met een geldboete van 26 tot 300 euro. De rechter is niet gehouden aan de in artikel 478 van het Strafwetboek (diefstal met geweld bij nacht) vermelde definitie ‘nacht’.⁷

Paradoxaal genoeg leidt deze wetswijziging ertoe dat er meer bescherming wordt ingebouwd voor onbewoonde goederen.

Immers het loutere feit om overdag of 's nachts de woning, het appartement, de kamer of het verblijf van een ander te zijn binnengedrongen, terwijl ze niet bewoond zijn, is wel strafbaar geworden overeenkomstig het nieuwe artikel 442/1 van het Strafwetboek.⁸

⁴ Brussel, 6 februari 1992, *Jur. Liège*, 1993, 3.

⁵ Advies van de Raad van State, Parl. St., Kamer, DOC 54 1008/004, p. 6.

⁶ *Les Nouvelles*, “Droit pénal”, t.IV., *Les infractions*, Larcier, 1989, p. 129.

⁷ Cass., 9 novembre 1898, Pas. 1899, p. 11.

⁸ Cf. infra.

2.4. BESCHERMDE PERSONEN

De beschermde personen zijn de bewoners van het goed dat onrechtmatig gebruikt of bezet wordt of waarin er verbleven wordt zonder hun toestemming, en zonder dat de overtreders zich kunnen beroepen op een bevel van de overheid of een geval waarin het wettelijk toegelaten is om de woonplaats van een private persoon binnen te dringen tegen diens wil. Bijgevolg kan de toestemming van de eigenaar van een bepaald pand dat verhuurd wordt, de persoon die het gebruikt zonder de machtiging van de bewoners, niet vrijstellen van vervolging.⁹

Wat betreft de overtreder, kan het bewijs van de rechtmatige bewoning van de onroerende goederen waarover een geschil bestaat, met alle bewijsmiddelen geleverd worden, onder andere de inschrijving in het bevolkingsregister, de chronologie van de inschrijvingen in het bevolkingsregister, een huurovereenkomst, enz.¹⁰

2.5. TOEPASSINGSVELD

2.5.1. Om de opgelijste bewoonde goederen, met name de huizen, de appartementen, de kamers en de verblijven, of de aanhorigheden, in het bijzonder te beschermen, is het nieuwe artikel 439 van het Strafwetboek dan ook restrictiever dan het nieuwe artikel 442/1, dat de wettelijke bescherming verruimt naar *“enige andere niet bewoonde ruimte of andermans roerend goed dat al dan niet als verblijf kan dienen”*.¹¹

Overeenkomstig artikel 479 van het Strafwetboek wordt elk gebouw, appartement, verblijf, loods, elke zelfs verplaatsbare hut of elke andere gelegenheid die tot woning dient, als bewoond huis beschouwd.

Krachtens artikel 480 van hetzelfde wetboek worden de binnenplaatsen, neerhoven, tuinen en alle andere besloten erven, alsook de schuren, stallen en alle andere bouwwerken die zich daarin bevinden, onverschillig waarvoor zij gebruikt worden, zelfs wanneer zij een afzonderlijke ruimte vormen binnen de algemene omheining als aanhorigheden van een bewoond huis beschouwd.

Bijgevolg lijkt de wetgever een ruimer dan gewenst toepassingsveld aan het nieuwe artikel 439 van het Strafwetboek toegekend te hebben door niet bewoonde ruimten of andermans roerende goederen die al dan niet kunnen dienen als verblijf, niet op te nemen in het toepassingsveld van dit artikel, in tegenstelling tot de reeds in artikel 480 gedefinieerde “aanhorigheid”.

2.5.2. Gelet op dit gebrek aan coherentie zal er prioriteit moeten worden verleend aan de vervolgingen voor inbreuken tegen de bij voorrang wettelijk beschermde goederen, namelijk eender welk(e) door anderen bewoond(e) appartement, kamer of verblijf, of de rechtstreekse of aangrenzende aanhorigheden (garages, loods, enz.).

Aangezien het slechts uitzonderlijk zal gebeuren dat een kraker een beschermd goed bezet zal in aanwezigheid van de rechtmatige bewoners, is het gewijzigde en aangevulde artikel 439 van het Strafwetboek er vooral op gericht om bepaalde specifieke gevallen van kraken te kunnen bestraffen, zoals dat van de persoon die, bij terugkeer uit vakantie of het ziekenhuis of na in het buitenland of in een andere stad te hebben gewerkt, vaststelt dat zijn woning bezet wordt door iemand die er onwettig woont.

⁹ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/007, p. 19.

¹⁰ Parl. St., Kamer, DOC 54, 2446/001, p. 6.

¹¹ Cf. infra.

2.5.3. Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Cassatie verwijst de woonplaats naar “de plaats waar de persoon verblijft en uit dien hoofde recht heeft op eerbieding van zijn persoonlijke levenssfeer, zijn rust en meer algemeen zijn privéleven”¹² En, nog volgens Cassatie: “de term “bewoond” moet dus in de ruimst mogelijke betekenis worden begrepen, doch veronderstelt wel een reëel en gewoonlijk gebruik.”¹³

2.5.4. De nieuwe strafbaarstelling heeft evenwel niet uitsluitend betrekking op de woonplaats. Ze slaat zowel op onroerende goederen als op bepaalde roerende goederen die voor bewoning kunnen dienen: een verblijf kan ook een (woon)boot of caravan zijn. Het is ook niet vereist dat het gaat om een woning in de strikte zin van het woord, namelijk de plaats waar men is ingeschreven in het bevolkingsregister. Het kan bijvoorbeeld ook gaan om vakantieverblijven. Ook bedrijfsgebouwen of -lokalen kunnen onder het toepassingsgebied vallen.¹⁴

2.5.5. Deze uitbreiding van de strafbaarstelling van woonstschennis viseert in geen geval huurgeschillen. Wanneer het zou gaan om huurders die na afloop van hun contract in een goed blijven, dient daarvoor een beroep te worden gedaan op de geijkte burgerlijke procedure.¹⁵

2.6.6. Ook familiale geschillen, bijvoorbeeld tussen koppels, vallen niet onder het toepassingsgebied. Een persoon die aanvankelijk het recht had de woning binnen te gaan (omwille van samenwoning, huur, of een ander recht) valt niet onder het nieuwe artikel 439 Sw. Dit artikel zal dus bijvoorbeeld niet kunnen worden gebruikt wanneer de ene partner wil dat de andere vertrekt uit hun gezamenlijk huis.¹⁶

2.6. INSTELLEN VAN DE STRAFVORDERING

Artikel 439 SW is geen klachtmisdrijf. De strafvordering zal bijgevolg ambtshalve kunnen worden voortgezet, bijvoorbeeld op grond van een proces-verbaal tot vaststelling van de inbreuk, onverminderd een eventuele intrekking van de klacht door de bewoner van het gekraakte pand.

Woonstschennis is een inbreuk waartegen, ongeacht de klacht van de rechthebbende, moet kunnen worden opgetreden vanuit het algemeen belang. Het gaat hier immers om het zonder toestemming betreden van andermans woonst, waardoor het recht op privacy en de onschendbaarheid van de woonst ernstig worden geschonden. Ook wanneer de rechthebbende niet aanwezig is of niet in staat is om een klacht neer te leggen, is het gedrag strafwaardig en moet de melding bij de politie van de woonstschennis aanleiding kunnen geven tot strafrechtelijke vervolging.¹⁷

Hoewel deze situatie zich waarschijnlijk minder vaak voordoet dan het kraken van onbewoonde panden, is het wel een realiteit. Daarom werd het toepassingsgebied van artikel 439 van het Strafwetboek uitgebreid.

Hierdoor zal de politie in de toekomst na een oproep door de rechtmatige eigenaar, huurder,... wel degelijk ter plaatse kunnen komen, het goed kunnen binnengaan, de vaststelling van het strafbaar feit kunnen doen en de personen die ze er aantreffen kunnen verwijderen. Wanneer het gaat om een bewoond pand, dient dit op staande voet te worden ontruimd¹⁸.

¹² Cass., 21 oktober 1992, JT, 1993, p. 161.

¹³ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1045/001, p. 4.

¹⁴ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/003, p. 17.

¹⁵ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/003, p. 15.

¹⁶ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/003, p. 15, Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/005, p. 14.

¹⁷ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/007, p. 18 en 19.

¹⁸ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/003, p. 15.

2.7. RICHTLIJNEN EN REGISTRATIE

2.7.1. Wanneer de politiediensten zich ter plaatse begeven om een mogelijk strafbaar feit van 'kraken' vast te stellen, dan zullen ze bij voorrang moeten uitmaken of het gaat om een al dan niet bewoond pand, aangezien dit onderscheid essentieel is om de vervolging te oriënteren.

Er zal ook steeds moeten worden vastgesteld dat het goed daadwerkelijk bezet (gekraakt) wordt door personen die niet het recht lijken te hebben om zich er te bevinden, door indien nodig de kelders, de zolders en de gemeenschappelijke vertrekken te controleren.

Soms zullen de rechthebbenden moeten worden verhoord om hierover uitsluitsel te krijgen.

In geval van twijfel zal het pand worden beschouwd als niet bewoond.

2.7.2. Alvorens de ruimten te betreden, zullen de politiediensten ernstige aanwijzingen verzamelen die een onwettige bezetting laten vermoeden, bijvoorbeeld:

- iemand opent de deur op vraag van de politie;
- de deur blijft gesloten, maar men stelt vast dat iemand voor het venster naar buiten kijkt;
- geluiden die van binnen komen doen vermoeden dat er personen ter plaatse zijn;
- de controle van de elektriciteits-, water of aardgasmeters bij de energieleveranciers toont aan dat er verbruikt wordt in een pand dat als onbewoond wordt beschouwd.

2.7.3. Nadat de ruimten werden betreden, zal een proces-verbaal worden opgesteld van het strafbare feit met de identiteit van de aanwezigen, het middel waarmee de ruimten werden betreden en de aanwijzingen van illegale bezetting of verblijf. De politieambtenaren nemen onmiddellijk de gegevens van de water-, aardgas- en elektriciteitsmeters op.

De politiediensten stellen een fotodossier samen over de staat van het pand evenals over de levensomstandigheden van de bezetters (krakers).

2.7.4. Wanneer een situatie die valt onder de definitie van het kraken van een bewoond pand wordt vastgesteld, dan wordt een proces-verbaal met de tenlasteleggingscode **53** opgesteld door de politieambtenaar die er de feitcode **'7810'** aan toekent met de omschrijving "???? (*Een bewoond pand binnendringen, bezetten of erin verblijven (kraken) zonder een bevel of toestemming*)". Wanneer het proces-verbaal bij het parket/het auditoraat binnenstroomt, dan registreert het secretariaat ervan het dossier in MaCH onder de tenlasteleggingscode "53H – Kraken van een bewoond pand (art. 439 Sw.)."

2.7.5. In de parlementaire werkzaamheden worden de maatregelen opgesomd die van toepassing kunnen zijn in geval van heterdaad ¹⁹:

- "Iedereen die in de woning of op de plaats van het delict aanwezig is, verbieden om te vertrekken voordat alle vaststellingen zijn gedaan. Dit zogenaamde retentierecht zorgt ervoor dat er een doeltreffende identificatie en onderscheid kan gebeuren van de aanwezigen die belangrijk zijn voor het onderzoek;
- De plaats van het delict (openbaar of privé) betreden, evenals de verblijfplaats van de verdachte, zelfs in zijn afwezigheid, zonder dat hiervoor een huiszoekingsbevel is vereist. Dankzij dit recht op huiszoeking zonder huiszoekingsbevel is er een grondig onderzoek van de plaatsen en woningen mogelijk met het oog op een eventuele aanhouding van personen en/of inbeslagname van goederen;

¹⁹ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/001, p. 4 en 5, Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/006, p. 3.

- Alles in beslag nemen dat mogelijk gediend heeft of bestemd was voor het plegen van de feiten, evenals alles wat er het resultaat van is of als bewijsstuk zou kunnen dienen om de waarheid aan het licht te brengen;
- Overgaan tot de gerechtelijke aanhouding van alle verdachten tegen wie ernstige aanwijzingen van schuld bestaan, of deze personen nu (nog) aanwezig zijn op de plaats van het delict, of zich alweer naar hun huis of een andere plaats hebben begeven. In dat laatste geval gebeurt dit met de uitdrukkelijke toestemming van de procureur des Konings;
- Artsen en deskundigen aanstellen die worden belast met het nemen van bloedstalen, een onderzoek aan het lichaam van personen, of zelfs een autopsie;
- Een beroep doen op specifieke onderzoeksmethoden, zoals opsporing, telefoontap, opening van onderschepte post – dit alles binnen de strikte voorwaarden van de wet.”

Voor bepaalde onderzoeksdaaden zal de onderzoeksrechter dienen te worden gevat.

2.7.6. Bij een inbreuk op het nieuwe artikel 439 van het Strafwetboek zal de Lokale Politie steeds overgaan tot de identificatie, het aanhouden van de in het pand aanwezige meerderjarigen en hun verhoor (Salduz IV), desgevallend met de bijstand door een tolk.

De dienstdoende magistraat zal onmiddellijk na het verhoor moeten worden gecontacteerd.

Wat betreft de aanwezige minderjarigen, zal een POS-dossier geopend worden en onverwijld overgemaakt worden aan de afdeling Jeugd en Gezin van het bevoegde parket.

2.7.7. De wettelijk vastgelegde straf maakt het mogelijk een aanhoudingsbevel uit te vaardigen, wat evenwel enkel nodig is wanneer bijzondere omstandigheden het rechtvaardigen, zoals de in de wet op de voorlopige hechtenis vermelde algemene criteria, de belemmering van de rechtsgang of de vaststelling van ernstige beschadigingen in de gekraakte panden.

3. ONBEWOONDE PANDEN

Door een artikel 442/1, §1 in het Strafwetboek in te voeren, beoogt de wetgever het kraken van onbewoonde panden te bestraffen, zijnde panden waarin niemand meer verblijft en die dan ook niet bewoond zijn.

3.1. NIEUWE STRAFBAARSTELLING

Het nieuwe artikel 442/1, §1 van het Strafwetboek luidt als volgt: “Met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met geldboete van zesentwintig euro tot honderd euro of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die, zonder een bevel van de overheid hetzij zonder toestemming van een houder van een titel die of een recht dat toegang verschaft tot de betrokken plaats of gebruik van of verblijf in het betrokken goed toestaat en buiten de gevallen waarin de wet het toelaat, op eender welke manier andermans niet bewoonde huis, appartement, kamer of verblijf, of de aanhorigheden ervan of enige andere niet bewoonde ruimte of andermans roerend goed dat al dan niet als verblijf kan dienen, hetzij binnendringt, hetzij bezet, hetzij erin verblijft zonder zelf houder te zijn van voormelde titel of recht.”

De bepaling van een lichtere straf in geval van een inbreuk in een onbewoond pand werd gerechtvaardigd omdat woonstschennis een directe impact kan hebben op een slachtoffer, wat minder het geval is bij het misdrijf kraken van een onbewoond pand.²⁰

²⁰ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/005, p. 16.

3.2. POGING

Omdat er geen bijzondere wettelijke bepaling werd vastgelegd, is de poging niet strafbaar.²¹

3.3. KWALIFICATIES

3.3.1. Artikel 442/1, § 1 – Kraken van een onbewoond pand

Zonder een bevel van de overheid hetzij zonder toestemming van een houder van een titel die of een recht dat toegang verschaft tot de betrokken plaats of gebruik van of verblijf in het betrokken goed toestaat en buiten de gevallen waarin de wet het toelaat, op eender welke manier andermans niet bewoonde huis, appartement, kamer of verblijf, of de aanhorigheden ervan of enige andere niet bewoonde ruimte of andermans roerend goed dat al dan niet als verblijf kan dienen, hetzij binnendrongen zijn, hetzij bezet hebben, hetzij erin verbleven hebben zonder zelf houder te zijn van voormelde titel of recht, in casu binnengedrongen zijn, bezet hebben of verbleven hebben

3.3.2. Artikel 442/1, § 2 – Niet-naleving van een bevel tot ontruiming

In overtreding van artikel 442/1, §2 van het Strafwetboek binnen de vastgestelde termijn geen gevolg gegeven hebben aan het bevel tot ontruiming bedoeld in artikel 12, § 1, van de wet van 18 oktober 2017 betreffende het onrechtmatig binnendringen in, bezetten van of verblijven in andermans goed, in casu het bevel tot ontruiming van van de procureur des Konings te afdeling

3.3.3. Artikel 442/1, §2 – Niet-naleving van een vonnis tot uithuiszetting

In overtreding van artikel 442/1, §2 van het Strafwetboek binnen de vastgestelde termijn geen gevolg gegeven hebben aan het vonnis tot uithuiszetting bedoeld in artikel 1344decies van het Gerechtelijk Wetboek, in casu het vonnis tot uithuiszetting van de vrederechter te op

3.4. BESCHERMDE PANDEN – TOEPASSINGSVELD

Het nieuwe in artikel 422/1, §1 van het Strafwetboek omschreven strafbare feit bestaat erin hetzij in één van de vermelde goederen binnengedrongen te zijn, hetzij ze bezet te hebben of erin verbleven te hebben zonder de toestemming van de rechthebbenden.

Binnengedrongen zijn in de in het nieuwe artikel 442/1 van het Strafwetboek opgesomde plaatsen en omstandigheden, is een aflopend misdrijf. Het loutere feit dat een huis open of toegankelijk is voor sommige personen brengt geenszins met zich mee dat iedereen het mag betreden.²²

Aangezien het verblijf of de bezetting absoluut een bepaalde duur vereist, gaat het desalniettemin om een voortdurend misdrijf.

Er is geen bijzonder opzet vereist.²³Iemand die te goeder trouw een pand is binnengedrongen, al dan niet na list of oplichting door een derde (bv. iemand die zich valselyk als verhuurder heeft uitgegeven) kan ook aanvoeren dat er in zijn hoofde een onoverkomelijke dwaling is. Sowieso moet er een algemeen opzet bestaan als moreel bestanddeel.²⁴

²¹ Strafwetboek, art. 53.

²² Brussel, 6 februari 1992, Jur. Liège, 1993, p 3.

²³ Advies van de Raad van State, Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/004, p. 6.

²⁴ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/007, p. 19.

Naar analogie met de bewoonde panden slaat de nieuwe strafbaarstelling zowel op onroerende goederen als op bepaalde roerende goederen die voor bewoning dienen : een verblijf kan ook een (woon)boot of caravan zijn. Het kan bijvoorbeeld ook gaan om vakantieverblijven. Ook een gebouw dat tijdelijk leegstaat omdat men het wil renoveren of omdat het te koop of te huur staat of bedrijfsgebouwen of -lokalen kunnen onder het toepassingsgebied vallen.²⁵ Leegstaande gebouwen zijn echter niet per definitie onteigende gebouwen of gebouwen die aan niemand meer zouden toebehoren.²⁶

Deze voorbeelden uit de parlementaire documenten lijken evenwel verschillende hypothesen door elkaar te halen.

3.5. BEWOONDE OF ONBEWOONDE GOEDEREN: ONDERSCHIEDINGSCRITERIA

Het bewoonde goed dat de wetgever wilde beschermen door artikel 439 van het Strafwetboek aan te vullen en waarvan de illegale bezetting voortaan even streng bestraft wordt als de woonstschennis, wordt ofwel daadwerkelijk bezet, ofwel tijdelijk niet bewoond wegens diverse omstandigheden, zoals de ziekenhuisopname van de bewoner, een vakantieperiode of renovatiewerken. In dit geval gaat het om een woonplaats waar een persoon zijn domicilie gevestigd heeft of daadwerkelijk verblijft, zelfs wanneer de ruimten illegaal werden bezet tijdens diens afwezigheid.

Het onbewoonde goed, waarbij het nieuwe artikel 442/1 van het Strafwetboek minder strenge straffen oplegt aan de persoon die het bezet, erin verblijft of die er eenvoudigweg in binnengedrongen is, wordt daadwerkelijk door niemand meer bewoond. Het gaat dan ook om onbezette panden, waarin niemand meer verblijft. Er kan worden gedacht aan huizen die te koop of te huur worden gesteld en die eventueel gerenoveerd worden.

In dergelijke panden woont niet alleen niemand officieel, maar zijn er tegelijkertijd geen of zeer weinig tekenen die erop kunnen wijzen dat ze daadwerkelijk bewoond zijn omdat ze doorgaans noch bemeubeld noch op water, aardgas of elektriciteit aangesloten zijn.

Deze beoordelingscriteria maken het mogelijk om te bepalen of voor sommige situaties van kraken artikel 439 (bewoonde goederen) dan wel artikel 442/1 (niet bewoonde goederen) van het Strafwetboek van toepassing is:

Tweede verblijven, vakantiehuisen: Het vakantiehuis is een periodiek bewoond goed waarbij het kraken ervan valt onder het nieuwe artikel 439 van het Strafwetboek.

Kelders en zolders: Wie onrechtmatig dergelijke ruimten bezet of erin verblijft, is eveneens strafbaar op grond van het nieuwe artikel 439 van het Strafwetboek wanneer het gaat om bewoonde panden, zelfs wanneer ze tijdelijk onbewoond zijn.

Kantoorgebouwen: Dit zijn gebruikte, maar normaal gezien onbewoonde panden omdat ze per definitie niet bestemd zijn om er verblijven. De persoon die er binnengedrongen is of er verbleven heeft, of zelfs enkel binnendringt zonder titel of toestemming, is bijgevolg strafbaar overeenkomstig het nieuwe artikel 442/1 van het Strafwetboek.

Openbare ruimten: De openbare ruimten en de ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek, zijn niet beschermd, waaronder de eredienstplaatsen, scholen, theaters, bioscopen, de overheidsdiensten, stations of de bijgebouwen van appartementsgebouwen.²⁷

²⁵ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/005, p. 16.

²⁶ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1045/001, p. 3.

²⁷ Cass., 23 juni 1993, Pas., 1993, I, p. 613.

3.6. INSTELLEN VAN DE STRAFVORDERING: KLACHTMISDRIJF

Het misdrijf dat bestaat uit het binnendringen van, het bezetten van en het verblijven in een onbewoond pand kan alleen worden vervolgd op klacht van een persoon die houder is van een titel of een recht op het betrokken goed.²⁸ De zonder voorafgaande klacht ingestelde vervolging is nietig en die nietigheid kan in een later stadium niet worden gedekt.²⁹

De wetgever heeft geoordeeld dat het betreden van een leegstaand pand of aangelanden niet van die aard is dat dit onmiddellijk de rust of het gebruik van de rechthebbende ernstig verstoort.³⁰ Indien de indiener zijn klacht intrekt, zal dit de strafprocedure beëindigen.³¹ Op grond van artikel 2 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering kan, ingeval de wet bepaalt dat de uitoefening van de strafvordering afhankelijk is van een klacht van de benadeelde partij, de rechtspleging evenwel geen voortgang vinden wanneer die partij haar klacht intrekt vóór elke daad van vervolging.

De zinsnede “toestemming van de houder van een recht of titel” is zo ruim mogelijk te interpreteren: naast vanzelfsprekend de eigenaar of huurder kan dit ook betrekking hebben op de vruchtgebruiker, echtgenoot/partner/inwonende familie, enz.³² Er wordt gespecificeerd dat het wel moet gaan om een houder van een titel of een recht dat toegang verschaft tot de betrokken plaats of het verblijf in het betrokken goed toestaat.³³

Deze titularis moet dus het initiatief nemen en een keuze maken tussen de burgerlijke procedure, namelijk een verzoekschrift indienen bij de vrederechter, en de strafrechtelijke procedure, namelijk een klacht indienen.³⁴

De titularis van een recht of titel op het betrokken goed heeft ook de mogelijkheid om aan de procureur des Konings te vragen om een bevel tot uithuiszetting uit het zonder recht of titel bezet goed af te leveren. De procureur beschikt over een brede appreciatiebevoegdheid die hem in staat stelt de uithuiszetting uit het goed te bevelen binnen de acht dagen, wanneer hij vaststelt dat dit goed het voorwerp uitmaakt van een onrechtmatige bezetting die strafbaar is op basis van de voorgestelde strafbepaling.³⁵

Naargelang het geval kan de strafvordering dus worden ingesteld door verschillende personen.

3.7. RICHTLIJNEN EN REGISTRATIE

In geval van een klacht geeft de procureur des Konings de Lokale Politie de opdracht om het pand te controleren en om alle personen die zich in het pand bevinden te identificeren (bijlagen - kantschrift 1).

Als er ernstige aanwijzingen zijn dat het (onbewoonde) pand effectief onrechtmatig wordt bezet, kan de politie (officier van gerechtelijke politie) binnendringen in het pand in het kader van de procedure met betrekking tot de ontdekking op heterdaad.

Er wordt aan de bezetters meegedeeld dat ze het pand binnen de twee uren moeten verlaten, en dat, indien dit niet gebeurt, de procureur des Konings zal worden verzocht een bevel tot ontruiming uit te vaardigen. De politie blijft gedurende deze twee uren ter plaatse om na te gaan of de bezetters het pand effectief verlaten.

²⁸ Nieuw artikel 442/1, §3 van het Strafwetboek.

²⁹ Corr. Oudenaarde, 9 september 2005, RABG 2006, boek 12, p. 890.

³⁰ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/007, p. 18.

³¹ Idem

³² Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/003, p. 17.

³³ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/005, p. 16 en 17.

³⁴ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/003, p. 18.

³⁵ Cf. *infra*.

Omdat op basis van de in het nieuwe artikel 442/1, §1 van het Strafwetboek vastgelegde straffen het niet mogelijk is een aanhoudingsbevel af te leveren, zal de voorkeur worden gegeven aan de versnelde procedure als de procureur des Konings, naargelang de omstandigheden van de zaak, het opportuun acht correctionele vervolging in te stellen.

Wanneer een situatie die valt onder de definitie van het kraken van een onbewoond pand wordt vastgesteld, dan wordt een proces-verbaal met de tenlasteleggingscode 53 opgesteld door de politieambtenaar die er de feitcode '7808' aan toekent met de omschrijving "Een onbewoond pand binnendringen, bezetten of erin verblijven (kraken) zonder een bevel of toestemming". Wanneer het proces-verbaal bij het parket/het auditoraat binnenstroomt, dan registreert het secretariaat ervan het dossier in MaCH onder de tenlasteleggingscode "53I – Kraken van een onbewoond pand (art. 442/1, §1 Sw.)."

4. UITHUISZETTING EN ONTRUIMING

Krachtens de wet van 18 oktober 2017 betreffende het onrechtmatig binnendringen in, bezetten van of verblijven in andermans goed kan er een einde worden gemaakt aan de bezetting van de gekraakte panden aan de hand van twee parallel lopende procedures, namelijk via het bevel tot uithuiszetting van de vrederechter enerzijds, en het bevel tot ontruiming van de procureur des Konings anderzijds.

De procureur des Konings kan het bevel tot ontruiming enkel uitvaardigen in de in artikel 442/1, §1 van het Strafwetboek vermelde gevallen. Dit bevel kan dus enkel betrekking hebben op onbewoonde panden.

Ongeacht of het pand al dan niet bewoond is, kan de vrederechter daarentegen een vonnis tot uithuiszetting vellen ten aanzien van de onrechtmatige bezetter.

4.1. HET VONNIS TOT UITHUISZETTING

Overeenkomstig het nieuwe artikel 1344octies van het Gerechtelijk Wetboek kan iedere houder van een recht of titel op het betrokken goed bij verzoekschrift op tegenspraak of, in geval van volstreekte noodzakelijkheid, bij eenzijdig verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het vrederecht, een vordering inleiden tot uithuiszetting uit plaatsen die zonder recht of titel worden betrokken.

4.1.1. Procedure

Als de vrederechter er niet in slaagt de partijen te verzoenen,³⁶ bepaalt hij dat de tenuitvoerlegging van de uithuiszetting plaatsgrijpt vanaf de achtste dag volgend op de betekening van het vonnis, tenzij hij bij een met redenen omklede beslissing bepaalt dat een langere termijn verantwoord blijkt wegens uitzonderlijke, ernstige omstandigheden, onder meer de mogelijkheden van de persoon die zonder recht of titel een plaats betreft om opnieuw gehuisvest te worden in dussdanige omstandigheden dat geen afbreuk wordt gedaan aan de eenheid, de financiële middelen en de behoeften van het gezin en dit in het bijzonder gedurende de winterperiode.

In dit geval stelt de rechter, rekening houdend met de belangen van de partijen en onder de voorwaarden die hij bepaalt, de termijn vast gedurende dewelke de uithuiszetting niet kan worden uitgevoerd. Wanneer de titel of het recht toebehoort aan een natuurlijke persoon of een privaatrechtelijke rechtspersoon, mag deze termijn niet meer dan één maand bedragen. Wanneer de titel of het recht toebehoort aan een publiekrechtelijke rechtspersoon, mag deze termijn niet meer dan zes maanden bedragen.

³⁶ Artikel 1344octies, 5° van het Gerechtelijk Wetboek.

Ingeval de vordering is ingesteld bij eenzijdig verzoekschrift, kan er betekend worden door middel van aanplakking aan de gevel van het pand dat zonder recht of titel werd bezet. De gerechtsdeurwaarder brengt de persoon die zonder recht of titel de plaats betreft in ieder geval minstens vijf werkdagen van tevoren op de hoogte van de werkelijke datum van de uithuiszetting.³⁷

Bij de betekening van een vonnis tot uithuiszetting deelt de gerechtsdeurwaarder aan de persoon mee dat de goederen die werden binnengebracht door de persoon die de plaats betreft zonder recht of titel, die zich na verloop van de wettelijke of van de door de rechter bepaalde termijn nog in de woning zouden bevinden, op zijn kosten op de openbare weg zullen worden gezet en, wanneer zij de openbare weg belemmeren en de eigenaar van de goederen of zijn rechtverkrijgenden die daar achterlaat, door het gemeentebestuur eveneens op zijn kosten zullen worden weggehaald en gedurende een termijn van zes maanden zullen worden bewaard tenzij het gaat om goederen die aan snel bederf onderhevig zijn of schadelijk zijn voor de openbare hygiëne, gezondheid of veiligheid. De gerechtsdeurwaarder bevestigt deze mededeling in het exploit van betekening.³⁸

4.1.2. Sanctie

Op grond van het nieuwe artikel 442/1, §2 van het Strafwetboek wordt degene die binnen de vastgestelde termijn geen gevolg geeft aan de uithuiszetting bedoeld in artikel 1344decies van het Gerechtelijk Wetboek gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met een geldboete van zesentwintig tot tweehonderd euro of met een van die straffen alleen.³⁹

4.2. HET BEVEL TOT ONTRUIMING

Naast de nieuwe strafbaarstelling van het kraken van onbewoonde panden is de procureur des Konings overeenkomstig hoofdstuk 4 inzake de autonome bepalingen van de wet van 18 oktober 2017 voortaen bevoegd om een bevel tot ontruiming af te leveren.

Tijdens de parlementaire werkzaamheden werd benadrukt dat de strafrechtelijke aanpak moet worden voorbehouden voor de meest ernstige gevallen: *“En dit is zeker het geval wanneer het algemeen belang in het gedrang komt, wanneer een stad of gemeente te maken krijgt met veelvuldige kraakincidenten, wanneer ook vermoed wordt dat andere strafbare feiten worden gepleegd in de kraakpanden (drugs, prostitutie, enz.) of wanneer de krakers zelf slachtoffer zijn van criminele bendes en mensensmokkelaars”*. De minister van Justitie bepleit *“de strafrechter als ultimum remedium te beschouwen. In dat opzicht treedt hij de sprekers bij die van oordeel zijn dat de inschakeling van de strafrechter zoveel mogelijk moet worden voorkomen.”* Ten slotte denkt *“de minister dat het in de meeste gevallen zal volstaan en aangewezen is om zich tot de vrederechter te wenden.”*

³⁷ Artikel 1344decies van het Gerechtelijk Wetboek.

³⁸ Artikel 1344undecies van het Gerechtelijk Wetboek.

³⁹ Punt III.c.3 bevat meer informatie over de kwalificatie van het misdrijf.

Naast de vervolgingen zelf wordt met de uitdrukkelijke verwijzing naar het nieuwe artikel 442/1 van het Strafwetboek verduidelijkt dat de procureur des Konings enkel een bevel tot ontruiming kan uitvaardigen ten aanzien van diegene die, *“zonder een bevel van de overheid hetzij zonder toestemming van een houder van een titel die of een recht dat toegang verschaft tot de betrokken plaats of gebruik van of verblijf in het betrokken goed toestaat en buiten de gevallen waarin de wet het toelaat, op eender welke manier andermans niet bewoonde huis, appartement, kamer of verblijf, of de aanhorigheden ervan of enige andere niet bewoonde ruimte of andermans roerend goed dat al dan niet als verblijf kan dienen, hetzij binnendringt, hetzij bezet, hetzij erin verblijft zonder zelf houder te zijn van de voormelde titel of recht.”* Hierbij gaat het dus enkel om onbewoonde panden.⁴⁰

In dit geval kan de procureur des Konings, mits hij zijn beslissing ter zake met redenen omkleedt en met eerbiediging van het vermoeden van onschuld op verzoek van de houder van een recht of titel op het betrokken goed de ontruiming bevelen.⁴¹

4.2.1. Richtlijnen

De procureur des Konings verhoort de betrokkenen enkel als hij door de houder van het recht of titel op het betrokken goed werd verzocht een bevel tot ontruiming af te leveren. Er is immers alleen strafvervolgning mogelijk als er een klacht wordt ingediend.

De procureur des Konings hoort vooraf de in het goed aangetroffen personen, tenzij het verhoor niet kan worden afgenomen wegens de concrete omstandigheden van de zaak.

Dit verhoor moet indien mogelijk beperkt worden tot de contextuele elementen van de zaak en er moet akte worden genomen van de relevante opmerkingen van de magistraat of de betrokkenen.

Het verhoor heeft in geen enkel geval als doel om bekentenissen te verkrijgen of om de grondslag te vormen voor eventuele vervolgingen. Overeenkomstig de wet kan niemand worden gedwongen om zichzelf te beschuldigen of om verklaringen in dit opzicht af te leggen zonder de bijstand van een advocaat.

Desgevallend worden een afschrift van het bevel tot ontruiming en van de door de procureur des Konings afgenomen verhoren toegevoegd aan het strafdossier. Enkel de in de processen-verbaal van de politie vermelde vaststellingen en de vervolgens in het kader van het gerechtelijk opsporingsonderzoek en overeenkomstig de Salduzprocedure afgenomen verhoren kunnen immers als bewijs van het misdrijf dienen.

Het bevel tot ontruiming kan uitsluitend worden uitgevaardigd als, gelet op de beschikbare gegevens, het verzoek hiertoe op het eerste zicht kennelijk gegrond lijkt.

4.2.2. Vormen van en inhoud van het bevel (Bijlage 5)

Het bevel van de procureur des Konings wordt schriftelijk gegeven en moet het volgende bevatten:

- 1° een omschrijving van de plaats waarop de maatregel betrekking heeft en de vermelding van het adres van het goed dat het voorwerp van het bevel uitmaakt;
- 2° de feiten en omstandigheden die aanleiding gegeven hebben tot het bevel;
- 3° de naam, voornamen en woonplaats van de verzoeker met aanduiding van het recht of de titel op het betrokken goed waarop hij zich beroept;

⁴⁰ Cf. *infra*.

⁴¹ Wet van 18 oktober 2017, art. 12, §1.

4° de in de wet vastgelegde termijn van acht dagen voor de ontruiming van de plaatsten vanaf het ogenblik van de kennisgeving van het bevel tot ontruiming;

5° de meer bepaald in artikel 442/1, §2, van het Strafwetboek vermelde sancties ingeval de niet-naleving van dit bevel tot ontruiming;

6° de beroepsmogelijkheid en de termijn waarin die uitgeoefend moeten worden.

De omstandigheden, eigen aan het verzoek, die de maatregel tot ontruiming rechtvaardigen, moeten bovendien in het bevel worden aangegeven.

4.2.3. Kennisgeving

Hoewel dit niet uitdrukkelijk bepaald is in de wet, moet op het bevel tot ontruiming eveneens worden vermeld dat de tenuitvoerlegging ervan plaatsvindt vanaf de achtste dag volgend op de kennisgeving van het vonnis aan de in het goed aangetroffen personen. De procureur des Konings kan de duur van deze termijn niet aanpassen.

De procureur des Konings geeft tegelijkertijd de Lokale Politie de opdracht om het bevel tot ontruiming op een zichtbare plaats aan te plakken aan het betrokken goed (bijlagen – kantschrift 2). De termijn waarbinnen beroep kan worden ingesteld, begint pas te lopen als deze formaliteit is vervuld.

De politie moet het bevel tot ontruiming afprinten op geel A4-papier en moet dit dezelfde dag van de opmaak op een duidelijk zichtbare plaats op het pand aanplakken. Indien het pand meerdere ingangen heeft, dient aan elke ingang een kopie van het bevel tot ontruiming te worden aangeplakt.

De aanplakking geldt als kennisgeving ten aanzien van iedereen die zich in dat pand bevindt, dus ook ten aanzien van personen die zich later bij de reeds geïdentificeerde krakers hebben gevoegd en mee het pand bezetten of er in verblijven.

De politie stelt een proces-verbaal van kennisgeving op, bestaand uit een afschrift van het bevel en de datum en het uur van de kennisgeving, en voegt dit toe aan het dossier.

Vervolgens legt de politie een afschrift van het bevel tot ontruiming voor aan:

- de korpschef van de lokale politie van de politiezone waarbinnen het goed waarop het bevel betrekking heeft, gelegen is;
- de houder van het recht of de titel op het betrokken goed;
- het bevoegde OCMW.

De politie stelt een proces-verbaal van kennisgeving op waaraan een afschrift van het bevel tot ontruiming en de foto's van de aanplakking worden toegevoegd en waarin wordt verduidelijkt dat een afschrift van het bevel tot ontruiming ter kennis werd gebracht aan de drie bovenstaande bestemmingen.

Indien het pand binnen de 2 uren vrijwillig werd ontruimd of indien de krakers gevolg hebben gegeven aan het bevel tot ontruiming binnen de 8 dagen na de aanplakking van dit bevel zal de pretoriaanse probatie, meer bepaald de actieve regularisatie, worden toegepast, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden in het kader waarvan correctionele vervolging moet worden ingesteld, zoals bijvoorbeeld:

- recidive in hoofde van de krakers;
- het bezetten van een pand waarvan de enige bewoner (recent) is overleden (nog volledig ingerichte en bemeubelde woning);
- aantoonbare aanzienlijke schade.

4.2.4. Beroep

Krachtens artikel 12, §3 van de wet van 18 oktober 2017 kan elke persoon die van oordeel is dat zijn rechten geschaad worden door het bevel van de procureur des Konings beroep instellen tegen deze beslissing bij een met redenen omkleed verzoekschrift op tegenspraak neergelegd ter griffie van het vrederecht van het kanton waarin het betrokken goed gelegen is binnen een termijn van acht dagen te rekenen vanaf de kennisgeving van het bevel door zichtbare aanplakking aan het te ontruimen goed, zulks op straffe van verval.

Het beroep heeft een schorsende werking en het bevel kan niet ten uitvoer worden gelegd zolang de termijn loopt waarbinnen beroep kan worden ingesteld.

In de wet wordt verduidelijkt dat dit beroep niet wordt geschorst gedurende een strafvordering die geheel of gedeeltelijk op dezelfde feiten is gegrond.

Aangezien de procureur des Konings enkel een bevel tot ontruiming van bezette onbewoonde panden kan afleveren en er in het nieuwe artikel 442/1 van het Strafwetboek louter gevangenisstraffen van acht dagen tot een maand werden vastgelegd, zal er in de praktijk slechts uitzonderlijk prioriteit aan de strafvordering worden gegeven, aangezien er voor dergelijke straffen geen aanhoudingsbevel kan worden uitgevaardigd.

Binnen vierentwintig uur na de neerlegging van het verzoekschrift bepaalt de vrederechter de dag en het uur van de zitting waarop de zaak kan worden behandeld. De zitting vindt uiterlijk plaats binnen de tien dagen na de neerlegging van het verzoekschrift. Bij gerechtsbrief geeft de griffier onverwijld kennis van de plaats, de dag en het uur van de zitting aan de verzoeker, de houder van het recht of de titel op het goed en de procureur des Konings die het bevel tot ontruiming heeft gegeven.

De vrederechter doet uitspraak nadat hij de aanwezige partijen heeft opgeroepen om hen te horen en om hen te proberen verzoenen. Behoudens andersluidende bepalingen verloopt de procedure zoals bepaald in artikel 1344octies van het Gerechtelijk Wetboek.

De vrederechter doet uitspraak over de gegrondheid van de ontruiming en het recht of de titel waarop de betrokkene zich beroept.

In de uitzonderlijke en ernstige omstandigheden die onder meer vermeld worden in artikel 1344decies, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, kan de vrederechter bij een met redenen omklede beslissing een langere termijn bepalen dan die die is vermeld in het bevel van de procureur des Konings. Wanneer de titel of het recht toebehoort aan een natuurlijke persoon of een privaatrechtelijke rechtspersoon, mag deze termijn niet meer dan één maand bedragen. Wanneer de titel of het recht toebehoort aan een publiekrechtelijke rechtspersoon, mag deze termijn niet meer dan zes maanden bedragen.

De vrederechter spreekt zich binnen een termijn van tien dagen volgend op de zitting uit. Tegen deze beslissing kan geen hoger beroep worden ingesteld.

4.2.5. Richtlijnen en tenuitvoerlegging van het bevel

Zoals hierboven vermeld, wordt de procureur des Konings op de hoogte gebracht van de zitting als er beroep wordt aangetekend tegen het bevel tot ontruiming, maar in de wet is niet vastgelegd dat hij hierop verplicht aanwezig moet zijn. Het is evenwel wenselijk dat hij op deze zitting aanwezig is en desgevallend conclusies neerlegt (bijlage 6).

Een van de auteurs van het wetsvoorstel was van mening dat de procureur des Konings in alle wijsheid zelf kan oordelen of zijn aanwezigheid ter zitting vereist of aangewezen is.⁴² Volgens de minister van Justitie zal de procureur des Konings in de praktijk aanwezig zijn op de terechtzitting bij de vrederechter, zelfs al gaat het strikt genomen niet om een verplichting. De principes zijn dezelfde als bij de veiligheidsmaatregelen in het kader van het woonverbod.⁴³

Dit betekent dat de procureur des Konings alleen in uitzonderlijke gevallen gebruik mag maken van deze hem geboden mogelijkheid, bijvoorbeeld als dit noodzakelijk is voor de betrokkenen of in het kader van de media-aandacht die de zaak krijgt.

In de wet is alleen bepaald dat de procureur des Konings instaat voor de tenuitvoerlegging van het bevel tot ontruiming. Na de afloop van de termijn van acht dagen volgend op de aanplakking van het bevel geeft de procureurs des Konings de Lokale Politie van de plaats waar het goed gelegen is de opdracht om over te gaan tot de ontruiming ervan en om een aan het dossier toe te voegen proces-verbaal op te stellen.

Als het bevel in beroep ongegrond werd verklaard, zal de procureur des Konings de nieuwe termijn die de vrederechter eventueel heeft vastgelegd voor de ontruiming van het pand strikt opvolgen.

4.2.6. Sancties

Op grond van het nieuwe artikel 442/1, §2 van het Strafwetboek wordt degene die binnen de vastgestelde termijn geen gevolg geeft aan het bevel tot ontruiming bedoeld in artikel 12, §1, van de wet van 18 oktober 2017 betreffende het onrechtmatig binnendringen in, bezetten van of verblijven in andermans goed gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met een geldboete van zesentwintig tot tweehonderd euro of met een van die straffen alleen.⁴⁴

Hieruit volgt dat, in deze hypothese, de strafrechtelijke vervolgingen worden opgesplitst in twee afzonderlijke en achtereenvolgende tenlasteleggingen, namelijk de op grond van het nieuwe artikel 442/1, §1 van het Strafwetboek onrechtmatige bezetting van gekraakte panden enerzijds, en de krachtens artikel 442/1, §2 van het Strafwetboek zwaarder bestrafbare niet-naleving van het bevel tot ontruiming van de procureur des Konings anderzijds.

Zodra is vastgesteld dat het bevel tot ontruiming van de procureur des Konings niet is nageleefd, roept de politie alle betrokken meerderjarige krakers op om ze te verhoren (Salduz IV), ook degene die het pand op dat moment bezetten of er verblijven en die ervoor niet werden geïdentificeerd of gehoord (bijlagen – kantschriften 3 en 4).

Desgevallend stelt de politie de bijkomende schade vast die zou kunnen zijn aangebracht aan het pand sinds het bevel tot ontruiming werd afgeleverd.

De procureur des Konings wordt ingelicht en in principe worden de betrokkenen opgeroepen voor de correctionele rechtbank in het kader van de versnelde procedure.

Ingeval van recidive kan worden overwogen lastens de meerderjarige verdachten een gerechtelijke onderzoek te vorderen.

4.3. REGISTRATIERICHTLIJNEN

⁴² Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/007, p. 24.

⁴³ Parl. St., Kamer, DOC 54, 1008/007, p. 29.

⁴⁴ Voor de kwalificatie van de inbreuk, zie III, c.2.

Artikel 442/1, §2 Sw. heeft betrekking op de niet-naleving van het vonnis tot uithuiszetting van de vrederechter of de schending van het bevel tot ontruiming van de procureur des Konings. In beide gevallen stelt de politieambtenaar een aanvankelijk proces-verbaal op, dat verschilt van dat inzake het kraken van een pand (ongeacht of het al dan niet bewoond is). De politieambtenaar redigeert een proces-verbaal met de tenlasteleggingscode 53 samen met de feitcode 7809 met de beschrijving "Niet-naleving van het bevel tot ontruiming of tot uithuiszetting van andermans onbewoond goed." Wanneer het proces-verbaal bij het parket/het auditoraat binnenstroomt, dan registreert het secretariaat ervan het dossier in MaCH onder de tenlasteleggingscode "53J – Kraken: schending van een bevel tot ontruiming van de procureur des Konings/een vonnis tot uithuiszetting van de vrederechter (art. 442/1, §2 Sw."

Bij de schending van het bevel tot ontruiming van de procureur des Konings, kan de magistraat die het nodig acht verzoeken om in MaCH een link te creëren tussen het strafdossier over het kraken en dat over de niet-naleving van het bevel tot ontruiming. Bij de aanmaak van het dossier onder de tenlasteleggingscode 53J, moet de gebruiker in de applicatie 331 in MaCH klikken op de tab 'extra', het type link 'gelinkt aan' selecteren en de informatie over het strafdossier inzake kraken aanvullen.

5. INWERKINGTREDING

Deze omzendbrief zal in werking treden op 4 april 2019.